

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
Ing. Marta Nováková, ministryně
Na Františku 32
110 15 Praha 1

OTEVŘENÝ DOPIS!

Věc: MEMORANDUM – kritická situace v programu APLIKACE z OP PIK

Vážená paní ministryně,

vzhledem k současné neutěšené a velmi vážné situaci stavu administrace a schvalovacího procesu výzkumných a vývojových projektů v programu APLIKACE z OP PIK byla tato záležitost předmětem jednání představenstva a VH Asociace biotechnologických společností ČR z.s.p.o. (CzechBio – viz www.czechbio.org). Závěry a výstupy jsou uvedeny v následujícím memorandu:

Stav administrace a schvalovacího procesu výzkumných a vývojových projektů v programu APLIKACE z OP PIK je v současné době tristní a neúnosná. Program byl cíleně určen na realizace průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje ve smyslu Článku 25 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014. Mezi způsobilé výdaje lze zahrnout těchto 6 kategorií:

1. osobní náklady: mzdy a pojistné výzkumných pracovníků, techniků a ostatního podpůrného personálu v rozsahu nezbytném pro účely projektu;
2. náklady na nástroje, přístroje a vybavení v podobě odpisů dlouhodobého hmotného movitého majetku, v rozsahu a po dobu, kdy jsou využívány pro účely projektu;
3. náklady na smluvní výzkum;
4. neinvestiční náklady na licence zakoupené nebo pořízené od třetích stran po dobu realizace projektu;
5. náklady na poradenské služby využité výlučně pro účely projektu;
6. dodatečné režijní a ostatní provozní náklady včetně nákladů na materiál a dodávky, které vznikly bezprostředně v důsledku projektu.

Program od svého představení (v roce 2015) prošel mnoha významnými **nekoncepčními změnami**, které zapříčinily, že se tento program, určený na podporu kvalitní vědy a výzkumu v ČR v komerční i akademické sféře, **se stal nefunkční** a čerpání prostředků z tohoto programu se stalo „noční můrou“ mnoha společností a institucí.

Již od 1. výzvy tohoto programu se uchazeči (a potažmo řešitelé) neustále potýkají s nadměrnou administrativou, byrokracií, časovou prodlevou a neprofesionálním až iracionálním přístupem projektových manažerů. Na uchazeče jsou kladeny nadměrné až neúnosné požadavky na doložení velkého množství dat a informací, které je nemožno precizně predikovat a doložit, tak jak je mnohdy požadováno projektovými manažery. U nákladů nelze jednoznačně a detailně definovat a specifikovat jednotlivé položky,

vzhledem k tomu, že v době předkládání projektu přesně nevíme a neznáme, které suroviny, chemikálie, živné půdy, roztoky a diagnostické sety se prokáží pro tuto činnost nejhodnější, vedoucí k pozitivním výsledkům a konečnému cíli projektu, nevíme také, jaké komplikace, či problémy a v které oblasti výzkumně vývojové práce na projektu se objeví a budou muset být operativně řešeny alternativním, ne předem zamýšleným postupem v průběhu trvání projektu (4 roky). Nevíme také, zda se v průběhu trvání projektu neobjeví nějaký nový objev na poli předmětu výzkumu a vývoje, který by zásadním způsobem ovlivnil předpokládané činnosti v jednotlivých etapách. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je velmi obtížné detailně definovat a specifikovat jednotlivé položky včetně precizních kalkulací požadovaných projektovými manažery.

Hlavní specifikum výzkumu je právě ve velké variabilitě možných cest experimentů nebo složení týmu, které nelze jednoznačně dopředu přesně definovat a především naplánovat. Přestože v rámci operačního programu Podnikání a inovace je možné využít nástroj změnového řízení, v praxi však nefunguje vzhledem k faktu, že schvalování trvá několik měsíců, např. obměna řešitelského týmu, když projektoví manažeři jsou zahlceni jinou agendou.

Bohužel ani atribut Žádosti o platbu není bez neustálých chyb a dlouhé časové prodlevy mezi 1. podáním a konečným proplacením dotace za etapu. Setkáváme se běžně s iracionálním přístupem ohledně doložení a ospravedlnění nesmyslných dokladů, o nutnosti pořídit například specifický a jedinečný materiál od 1 dodavatele v max. výši 400 tis. Kč v rámci celého projektu (běžící až 4 roky!) jen v rámci výběrového řízení, **zcela se vytrácí jakákoli míra flexibility a reflexe u výzkumně vývojových projektů, vede k rigiditě a ztrátě jakékoli invence vědeckých pracovníků, kteří vzhledem k administraci a byrokracii nemají čas na vlastní vědeckou činnost.**

Bohužel nejsou výjimečná ani samolibá rozhodnutí projektového manažera neuhradit výdaj v rámci projektu za výzkumný materiál či konzultační služby specialisty (uhrazený i rok předem) avšak přesahující skrz všechny etapy částku 400 tis. Kč. Tento výdaj je projektovým manažerem označen jako neuznatelný a v žádosti o platbu (bez jakékoliv diskuze s žadatelem) rozhodne o krácení. **Tato absolutní pravomoc projektového manažera má za důsledek krácení rozpočtu na řešení celého projektu, s akcentem na zvyšování administrativní a akviziční zátěže a *de facto* znemožňuje rychlý nákup specifického materiálu, či pořízení odborných služeb pro výzkumné a vývojové činnosti, bez složitého výběrového řízení.**

Již několikrát byli projektoví manažeři konfrontováni se skutečností, že v biotechnologickém sektoru není možné v rámci například dodržování pravidel GMP objednat materiál do firmy od jakéhokoli vysoutěženého dodavatele z výběrového řízení, ale jen od tzv. „schváleného dodavatele“, který musí splňovat přísná legislativní kritéria státních autorit (např. SÚKL či SZÚ).

Dalším aspektem, který je zcela mimo realitu, jsou termíny kontrol žádostí a poté i hodnocení žádosti o projekt. Je velice nestandardní, když žadatel plánuje zahájení projektu např. půl roku od podání žádosti o dotaci, a projektový manažer mu vrátí k doplnění tuto žádost po 4 měsících s nutností doložení a doplnění dalších dokumentů do 2 týdnů, jinak bude z dalšího hodnocení vyloučen. Nejen že v komerčním sektoru (resp. v konsorciu několika společností) není možno pouze čekat na pokyny projektového manažera projektu a okamžitě zahájit doplňovací proces, ale zejména pracovníci, kteří mají ve firmách i výzkumných organizacích mnohdy tuto agendu na starosti (bez nebo i s poradenskou firmou), musí pracovat na dalších úkolech. Čas realizace projektu se počítá od data podání žádosti o datace. Bez schválení projektu s podporou však není

možné projekt (naplánovaném zejména v konsorciu) zahájit či realizovat v plném rozsahu. **Schvalovací proces projektů u kolových výzev (to je případ i programu Aplikace) čítá u některých žadatelů více než 1 rok. O tuto dobu je pak de facto zkrácena doba „plnohodnotné“ realizace projektu a žadatel při podpisu Rozhodnutí o dotaci se většinou nachází v 2. až 3. čtvrtině projektu, což je naprosto iracionální.**

Na základě výše uvedené analýzy bychom rádi znali odpovědi na naše otázky formulované v textu včetně návrhu opatření ke zvýšení kvality programu APLIKACE:

1. Proč je běžný schvalovací proces žádosti o dotaci delší než 12 měsíců (tzn. interval od termínu způsobilosti výdajů do data podpisu Rozhodnutí)?
2. Proč je termín od podání Žádosti o platbu až po proplacení dotace za průběžnou etapu delší než 3 měsíce (bohužel s rostoucím trendem)?
3. Proč je interval mezi doplněním žádosti (o projekt, změnu, zprávu či platbu) ze strany MPO (nebo API) delší než 1 týden (projektový manažer se k inkriminované žádosti znovu dostává po neúměrně dlouhé době, což znamená opětovné detailní nastudování problematiky projektu)?
4. Proč jsou ve výzkumných a vývojových projektech stále častěji kráceny a zpochybňovány „nahodilé“ výdaje za materiál či služby přesahující limit 400 tis. Kč?
5. Proč dochází k neustálým změnám pravidel v rámci jednotlivých výzev programu Aplikace s důrazem na zvyšování byrokracie a administrativy?
6. Proč a z jakého důvodu došlo ke zrušení (vyřazení) skupiny 10 doporučených projektů z tzv. zásobníku projektu v rámci IV. výzvu programu Aplikace?

Předem děkujeme za vaší brzkou a věcnou odpověď.

S pozdravem,

Představenstvo klastru CZECHBIO

V Praze dne 18.3.2019